

Sanni Grahn-Laasonen saml m.fl.

Interpellation om regeringens försummelser med att påverka i EU när det gäller restaureringsförordningen

Till riksdagen

Restaureringsförordningen ingriper på ett oskäligt sätt i Finlands skogspolitik

Europeiska kommissionen gav den 22 juni 2022 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur (restaureringsförordning). Kommissionens förslag till förordning skulle ge medlemsstaterna bindande och ambitiösa mål för restaurering av naturen. Syftet med restaureringen av ekosystem och livsmiljöer är att främja återhämtningen av den biologiska mångfalden bland annat genom att väldigt stora arealer återställs i naturligt tillstånd.

Oppositionen anser att restaureringsförordningen till betydande delar och på ett obefogat sätt ingriper i den skogspolitik som hör till nationell beslutanderätt. Därför bör Finland inte godkänna förslaget. Medlemsländerna ska också i fortsättningen ha beslutanderätt om de skogspolitiska lösningarna. Metoderna för EU:s gemensamma miljöpolitik måste väljas så att den nationella skogspolitiken inte äventyras. Med tanke på Finlands nationella intresse är det nödvändigt att skogarna kan användas på ett hållbart och ansvarsfullt sätt också i framtiden.

Oppositionen anser att EU:s subsidiaritets- och proportionalitetsprinciper måste respekteras vid behandlingen av restaureringsförordningen. Befogenheterna ska med andra ord utövas på ett sätt som står i proportion till målen och så att besluten fattas så nära medborgarna som möjligt.

Regeringen bedömde i sin ståndpunkt till restaureringsförordningen att förordningen följer subsidiaritetsprincipen och att bestämmelser i frågan kan utfärdas på EU-nivå. Enligt regeringen gör kommissionens förslag alltså inte intrång på den skogspolitik som hör till nationell beslutanderätt. Oppositionen anser att regeringen har försummat att försvara Finlands nationella intresse.

Kommissionens förslag till restaureringsförordning är problematisk framför allt för Finland. De årliga kostnaderna för att genomföra förordningen är oskäliga för Finland. De skulle uppgå till uppskattningsvis 0,39 procent av bnp, medan kostnaderna i genomsnitt i EU skulle ligga på 0,06 procent. Till exempel skulle kostnaderna för Tyskland utgöra 0,01 procent av bnp, för Nederländerna 0,01 procent, för Danmark 0,06 procent, för Frankrike 0,09 procent, för Sverige 0,13 procent och för Spanien 0,13 procent.

De direkta kostnaderna för Finland skulle enligt förslaget vara nästan en miljard euro per år, medan exempelvis Tyskland skulle ha kostnader på 190 miljoner euro. I bedömningen saknas ännu

Interpellation IP 4/2022 rd

bland annat förordningens indirekta konsekvenser för de enskilda markägarna, industrin, regionerna och skatteinkomsterna. Finlands andel av medlemsländernas totala kostnader för genomförandet av förordningen skulle uppgå till 12,6 procent. Sverige har intagit en striktare ståndpunkt till förordningen än vår regering, även om förordningens konsekvenser och kostnader skulle vara lindrigare för Sverige.

Det referensår (1952) som används för restaureringsförordningen ter sig problematiskt för Finland. Behovet av restaurering speglas mot livsmiljötypernas totala areal för 70 år sedan. Finland var då inne i en industrialiseringsfas, till skillnad från merparten av de övriga länderna i Väst- och Nordeuropa som hade utvecklats till industriländer redan ett flertal år eller årtionden tidigare. I många länder hade den orörda skogen redan använts före 1950-talet.

Den biologiska mångfalden måste tryggas

Oppositionen påpekar att det är viktigt att trygga den biologiska mångfalden och förhindra naturförlust. Åtgärderna måste dock vara rimliga och kostnadseffektiva. I lösningarna ska de nationella särdragen och det övergripande samhällsintresset tas i beaktande.

Till exempel kan man genom programmen Metso och Helmi skydda och restaurera värdefulla livsmiljöer i skogar och myrmarker. En motsvarande modell som grundar sig på frivillighet bland markägarna bör främjas också i fråga om undervattensnaturen i insjöarna och Skärgårdshavets avrinningsområde. Finland kommer att åläggas betydande skyldigheter också när det gäller restaurering av insjöar.

Oppositionen anser att naturskyddet och restaureringsåtgärderna också i fortsättningen måste basera sig på frivillighet, likaså etableringen av metoder för ekologisk kompensation och införandet av nya incitamentsystem för markägarna. Enligt regeringens ståndpunkt ska också restaureringen genomföras på frivillig basis. Om förordningen framskrider i sin föreslagna form är det osannolikt att de bindande förpliktelserna kan fullgöras endast genom frivilliga åtgärder. Anslagen för befintliga nationella naturvårdsprojekt och projekt som bygger på frivillighet är betydligt lägre än vad kommissionen beräknar.

Finlands ståndpunkt i EU-ärenden utformas under statsministerns ledning

Enligt grundlagen svarar statsrådet för den nationella beredningen av beslut som fattas i Europeiska unionen. Finlands ståndpunkt i EU-initiativ bildas i EU-ministerutskottet, varefter riksdagen behandlar frågan utifrån ett betänkande som lämnats av stora utskottet och vid behov ändrar riksdagen Finlands ståndpunkt.

Enligt 66 § i grundlagen leder statsministern statsrådets verksamhet och ser till att beredningen och behandlingen av de ärenden som hör till statsrådet samordnas. Statsministern leder också det beslutsfattande och inflytande som berör EU-ärenden.

Ett subsidiaritetsyttrande ska normalt lämnas inom åtta veckor från det att kommissionen lagt fram sitt förslag. I fråga om restaureringsförordningen var tidsfristen för ett yttrande ändå längre

Interpellation IP 4/2022 rd

än normalt på grund av sommarmånaderna, det vill säga tolv veckor. Hela denna tid användes för beredningen av Finlands ståndpunkt vid statsrådet.

Riksdagens stora utskott har i sitt utlåtande (StoUU 12/2010 rd) påpekat att det ligger i linje med Finlands behandling av EU-ärenden att riksdagen bereder alla eventuella ställningstaganden i subsidiaritetsfrågor i samarbete med statsrådet. Enligt utlåtandet ska statsrådet snabbt sända skrivelser som avses i 96 och 97 § i grundlagen till riksdagen, om det i Finland eller andra medlemsstater har framförts grundade misstankar om att förslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

I justitieministeriets anvisningar för statsrådets EU-beredare (VN/8296/2022 OM) betonas att om ministeriet bedömer att ett författningsförslag kan strida mot subsidiaritetsprincipen, ska U- eller E-skrivelsen lämnas till riksdagen i god tid innan tidsfristen går ut, även om ärendet inte annars skulle vara brådskande på EU-nivå.

Oppositionen anser att regeringen grovt har försummat dessa principer. Regeringen begränsade riksdagens beslutanderätt genom att dröja med Finlands ståndpunkt till restaureringsförordningen och lämna U-skrivelsen till riksdagen först när det inte längre fanns tid för riksdagen att lämna subsidiaritetsyttrande.

I offentligheten har man också fått en bild av att jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet har främjat två motstridiga tolkningar av restaureringsförordningen som Finlands ståndpunkt. Det går inte att bevaka Finlands nationella intresse i beslutsprocesserna i EU, om ministerrna lägger fram två olika versioner av regeringens ståndpunkt.

Regeringen har uppgett att den har främjat Finlands ståndpunkt om restaureringsförordningen inom EU. Det är dock oklart vilken linje regeringen har främjat när medlemmar av statsrådet inte står bakom den ståndpunkt som godkänts i EU-ministerutskottet. Likaså är det oklart om det nu kommer att göras ändringar i den ståndpunkten.

EU-ministerutskottets medlem, statsministerns ställföreträdare Annika Saarikko har i efterhand offentligt vädjat till statsminister Marin att den ståndpunkt som enhälligt godkänts i EU-ministerutskottet bör ändras. Påverkansarbetet i EU har hittills grundat sig på statsrådets ståndpunkt, alltså har det motsvarat restaureringsförordningens mål och förpliktelser. Nu är denna ståndpunkt uppenbarligen åter oklar. Inflytande i EU kan inte utövas utan en tydlig och entydig ståndpunkt.

Riksdagens ekonomiutskott lämnade fredagen den 21 oktober ett utlåtande om restaureringsförordningen som undantagsvis strider mot statsrådets ståndpunkt. Ekonomiutskottet föreslog att Finland med avvikelse från statsrådets ståndpunkt motsätter sig förslaget till förordning i dess föreslagna form. Den här åsikten delades också av utskottets företrädare för SDP, Centern och SFP.

Restaureringsförordningen är inte regeringens enda misslyckande när det gäller att fatta beslut i EU-ärenden. Till exempel färdigställdes Finlands ståndpunkt till den delegerade rättsakten om klimattaxonomi alldeles för sent på grund av regeringens interna konflikter. Det här ledde till att det nästan inte fanns någon tid för Finland att påverka, och man hann inte föra diskussioner med

Interpellation IP 4/2022 rd

de andra länderna. Om Finland hade haft en klar ståndpunkt i ett tidigare skede, skulle vi ha haft ett mycket starkare inflytande på andra medlemsstater.

Finländarna förtjänar en handlingskraftig regering

Finländarna förtjänar en regering som kan inta enhetliga ståndpunkter i de ärenden som behandlas i Europeiska unionen. I synnerhet i frågor som är centrala med tanke på det nationella intresset måste regeringen agera enhetligt och med framförhållning. För att Finland föregripande ska kunna utöva inflytande i EU måste det finnas tydliga och enhetliga ståndpunkter i de ärenden som behandlas.

Riksdagen har under denna valperiod fäst uppmärksamhet vid att Finlands föregripande inflytande i EU måste stärkas. Riksdagen förutsatte i samband med behandlingen av EU-redogörelsen att statsrådet ska ha beredskap att utöva föregripande inflytande i synnerhet på kommande lagstiftningsinitiativ och att tillräckliga resurser anvisas för detta arbete.

Oppositionen anser att regeringen under denna valperiod inte har lyckats med ett enhetligt påverkansarbete i EU eller med att försvara Finlands nationella intressen i EU:s beslutsprocesser. Statsministern har allvarligt försummat sin skyldighet att leda beredningen av Finlands ärenden i EU.

Vi undertecknade hoppas att regeringen ger preciserade svar på frågorna i den här interpellationen.

På grundval av det ovanstående och med hänvisning till 43 § i Finlands grundlag framställer vi följande interpellation till den behöriga ministern:

Varför motsatte sig regeringen inte beredningen av en sådan detaljerad och förpliktande EU-lagstiftning om skogspolitik som hör till medlemsländernas nationella beslutanderätt? Varför förhöll sig Finland inte på samma sätt som Sverige från första början negativt till EU-kommissionens förslag till en restaureringsförordning,

är det rättvist att Finland bär ett betydligt större ansvar än de övriga medlemsländerna i fråga om skyldigheter och kostnader som anknyter till genomförandet av restaureringsförordningen? På vilka sätt har regeringen bidragit till att på ett betydande sätt minska kostnaderna för Finland,

varför begränsade regeringen riksdagens beslutanderätt genom att dröja med Finlands ståndpunkt till restaureringsförordningen i 12 veckor och lämna U-skrivelsen till riksdagen först när det inte längre fanns tid för riksdagen att lämna subsidiaritetsyttrande,

varför har jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet främjat två motstridiga riktlinjer som Finlands ståndpunkt? Har regeringen två olika ståndpunkter till restaureringsförordningen? Är det möjligt att driva Finlands nationella intresse i beslutsprocesserna i EU, om ministrarna lägger fram två olika versioner av regeringens ståndpunkt,

Interpellation IP 4/2022 rd

har statsministern lyckats i sin grundlagsenliga uppgift att leda Finlands EU-politik, om ministrarna även efter behandlingen i EU-ministerutskottet främjar riktlinjer som strider mot restaureringsförordningen och de största partierna inte kan ställa sig bakom statsrådets ståndpunkt i riksdagsutskotten,

vad har statsministern gjort för att regeringen ska ha en ståndpunkt som tryggar Finlands nationella intresse och ett enhetligt budskap när det gäller restaureringsförordningen? Har statsministern säkerställt att ministerierna och ministrarna på ett enhetligt sätt informerar om Finlands ståndpunkt,

hade beredningen av Finlands ståndpunkt till restaureringsförordningen inte blivit färdig på 12 veckor när statsministerns ställföreträdare, finansminister Saarikko, ansåg det nödvändigt att söndagen den 23 oktober offentligt vädja till statsministern att skärpa Finlands ståndpunkt,

hur är det möjligt att regeringen utan en heltäckande konsekvensbedömning har förbundit sig till de omfattande och bindande förpliktelserna och målen i den föreslagna förordningen? Hur kan regeringen i denna osäkra situation godkänna höga procentuella målsättningar när det gäller arealerna som restaureras och hur säkerställer regeringen att dessa bindande mål uppnås på frivillig basis i enlighet med ståndpunkten,

hur har regeringen uppfyllt riksdagens krav (RSk 36/2021 rd) på att statsrådet har beredskap att föregripande påverka särskilt innehållet i kommissionens lagstiftningsinitiativ och att tillräckliga resurser anvisas för detta arbete? Vilka konkreta åtgärder har regeringen vidtagit efter riksdagens beslut och

ämnar regeringen avvika från sin ursprungliga ståndpunkt och motsätta sig förslaget till restaureringsförordning?

Interpellation IP 4/2022 rd

Helsingfors 27.10.2022

Sanni Grahn-Laasonen saml
Riikka Purra saf
Sari Essayah kd
Harry Harkimo liik
Heikki Autto saml
Markku Eestilä saml
Janne Heikkinen saml
Timo Heinonen saml
Antti Häkkänen saml
Kalle Jokinen saml
Atte Kaleva saml
Pia Kauma saml
Ville Kaunisto saml
Pihla Keto-Huovinen saml
Marko Kilpi saml
Jari Kinnunen saml
Pauli Kiuru saml
Jukka Kopra saml
Terhi Koulumies saml
Mia Laiho saml
Matias Marttinen saml
Sari Multala saml
Kai Mykkänen saml
Petteri Orpo saml
Jaana Pelkonen saml
Paula Risikko saml
Janne Sankelo saml
Sari Sarkomaa saml
Arto Satonen saml
Saara-Sofia Sirén saml
Ruut Sjöblom saml
Mari-Leena Talvitie saml
Kari Tolvanen saml
Ville Valkonen saml
Elina Valttonen saml
Heikki Vestman saml
Sofia Vikman saml
Anne-Mari Virolainen saml
Sinuhe Wallinheimo saml
Ben Zyskowicz saml
Päivi Räsänen kd
Antero Laukkanen kd
Sari Tanus kd
Peter Östman kd

Interpellation IP 4/2022 rd

Sanna Antikainen saf
Juho Eerola saf
Ritva Elomaa saf
Jussi Halla-aho saf
Petri Huru saf
Olli Immonen saf
Vilhelm Junnila saf
Kaisa Juuso saf
Arja Juvonen saf
Toimi Kankaanniemi saf
Ari Koponen saf
Jari Koskela saf
Jouni Kotiaho saf
Sheikki Laakso saf
Rami Lehto saf
Mikko Lundén saf
Leena Meri saf
Juha Mäenpää saf
Jukka Mäkynen saf
Veijo Niemi saf
Mika Niikko saf
Tom Packalén saf
Mauri Peltokangas saf
Sakari Puisto saf
Lulu Ranne saf
Mari Rantanen saf
Minna Reijonen saf
Jari Ronkainen saf
Sami Savio saf
Jenna Simula saf
Riikka Slunga-Poutsalo saf
Ville Tavio saf
Sebastian Tynkkynen saf
Veikko Vallin saf
Ville Vähämäki saf
Jussi Wihonen saf
Jani Mäkelä saf
Wille Rydman wr
Ano Turtiainen mtf.